

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača stempel za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zarad denašnjega praznika izide prihodnja številka v četrtek.

Minister Schöffle proti ustavovercem.

(Konec.)

Bivši minister piše dalje:

„Trajno prijateljsko razmerje Avstrije k Nemški državi, katero si jaz ne bi mogel misliti kot vazalitično (odvisno), nij se na noben način v nevarnost stavilo, temuč se je dajala za to neprimerno trdnjša podloga, nego jo more v boji svojih narodnostij razprta Avstrija kedaj dajati. Močna v brambi same sebe, a ne osvojivna (agresivna) je mogla le v sebi edina Avstrija biti. Ako ima nova nemška država za prihodnost poštene namere do Avstrije, ako ni vazalnosti ne zahteva, niti ne meri na razbijanje Avstrije, postala bi jej bila Avstrija s 1871letnim programom siguren in prijazen sosed.

Daljšo očitjanje: da je hotelo Hohenwartovo ministerstvo edinstvo Avstrije razkosati in raztrgati, izviralo je čudno-da od one male pa kričave stranke najbolj solzno, katera sicer namenjeni razpad Avstrije z velikim veseljem pričakuje, da bi nekovo „domotožnost“, ki je v slabostni uri celo v avstrijski gospodski zbornici izrazila se, čem prej mogoče odpraviti mogla. (Schöffle dokáže potem, da bi se bilo potrebno edinstvo države v vsem varovalo, in dalje piše:)

„Na Nemškem bi se jako varali, ako bi

hoteli verovati, da protivna stranka zastopa nemško-avstrijsko ljudstvo. V denašnjem zapadno-avstrijskem strankarskem življenju se križa in zamotava nasprotje med narodnosti jako mnogovrstno v religioznem, stanovskem, upravno-političnem protivju. Veliki oddelki nemško-avstrijskega prebivalstva stoje k tako imenovani ustavoverni stranki v odločni opoziciji, drugi življi se vsaj ne brigajo za njo. Med tem ko na strani federalistov stoji večina cerkveno mislečega prebivalstva Nemško-Avstrije, nahaja se dunajski nadškof, početnik konkordata, pri centralistih, in se v liberalnih novinah slavi, akoprem v pogubljevanji „ustavovernih“ šolskih in cerkvenih postav cerkvene federaliste skoro presega. Nasproti pa zedinjuje vsa češko-moravska opozicija najsvobodnejše religiozne in socialne življenjske nazore, politično strankarska mnenja in posebnosti v sebi. V stanovskem obziru se more zrno ustavoverne stranke najti v spekulativnem, gibljivem, kozmopolitičnem velikem kapitalu; s tem vlečejo mnogi duševno enorodni doktrinarno in birokratično centralistični elementi. Premakljivi spekulativni veliki kapital pa v Avstriji nij samo v rokah Germanov.

Vso svojo moč ima ustavoverna stranka zahvaliti konstitucionelni čudnosti volilne sisteme, katera trajno parlamentarno gospodarstvo manjšine mogoče dela. Prav po davkoplačevanju in po številu prebivalcev razmerjena volilna sistema je bila celo od enega veljavnega uda „ustavoverne“ stranke ob pri-

liki posvetovanja tako imenovanih direktnih volitev ravnokar kot taka zaznamovana, ki se ne sklada z obstankom gospodarstva ustavoverne stranke. Posebno pa z volilno sistemom po številu prebivalstva, na primer po volilni sistemi denašnje nemške države, razbila se bi brez dvoma „večina“ ustavaške stranke v črepinje, celo v večini nemških kronovin. Ustavaška stranka ne namerava zastopati pod imenom „direktnih volitev“, še novo odrinjenje mase, tudi nemško-avstrijskih kmetskih prebivalcev nasproti denarnemu meščanstvu mest, ne brez uzroka se baš čestilcem novejših nemških državnih institucij koža ježi, ako se za Avstrijo govori o priprosti in za narodna vprašanja gotovo primerni volilni sistemi sedanje nemške države.

Kar se zdaj imenuje po vseh časopisih „direktno volitve“, to nij, ako se na tanko pogleda, drugega nego novo umetno zavijanje dozdanje stanovske volilne sisteme po skupinah... kajti cela „neposrednost“ zdaj nameravane volilne reforme obstoja samo v tem, da se deželni zbori kot volišča za državni zbor odpravijo, a ne v tem, da bi se stanovsko-skupinska volilna sistema odpravila.“

Sch. dalje razlaga, kako po dosedanji sistemi slovansk goldinar menj velja, nego nemšk, kako se že zdaj kmetstvo, zrno avstrijske države, na stran odriva, kako „Chabus“ odločuje pri taki volilni sistemi. O nasledkih direktnih volitev piše Sch. tako:

Listek.

Prvi poljub.

Izvirno-slovenska novela.

(Spisal J. Skalec.)

V.

Ljuboslav se drugo jutro kasno probudi. Glava mu je teška, in kakor sanje se mu zdi vse, kar je sinoči doživel. Je-li mogoče, da je bil on toliko drzen ter Milici razkril vse svoje najtajnije čute, katere je sam sebi vedno izkušal zatajiti, in da je celo poljubil preplašeno deklico? Kaj si mora ona misliti o njegovem obnašanju? In vendar kako diven je bil ta trenotek! Ko se ga zopet in zopet domisli, zdi se mu, da čuti še zmirom goreči poljub njenih ustnic.

Kaj mu je zdaj storiti? Kot poštenjak mora popraviti „razžaljeno“ čast Milici. Ako pa je res že zaročena, kaj potem? O vsem tem hoče slišati svet prijatelja odvetnika, kateri se mu je vselej skazal odkritosrčnega poštenjaka. Odpravi se. A pred odhodom na mizi zagleda list. Pisan je od Pestačeve roke in se kratko glasi: „Odpovedujem Vam s tem stanovanje. Čem prej greste, tem boljše mi je. Pestač.“

Ljuboslav se zaničljivo namuzne, da si mu je žal za prijetno in privajeno stanovanje. Gre k odvetniku, kateremu, premagavši neko sramežljivost, vse precej natanko pové.

Odvetnik, njegov šef, posluša in hodi smehljaje se po sobi.

— Tedaj Vi ljubite to deklico? vpraša Ljuboslava.

Ko Ljuboslav pritrdi, rekoč po navadi vseh zaljubljenih, „da brez Milice bi mu ne bilo živeti,“ maje odvetnik z glavo: — Obžalujem Vas; saj veste, da je Pestač z njo zaročen. Stvar je sitna.

Ljuboslav žalostno gleda.

— Pa ne samo to, nadaljuje odvetnik. Da Vam naravnost povem, ne verjamem, da bi Grabec Vam dal svojo hčer tudi, ko bi bila še prosta.

— In zakaj ne? vpraša Ljuboslav. Moj socialni položaj...

— Vse res, odvrne odvetnik, a Grabec ima (čemur se nij čuditi) neko antipatijo proti nam, ki s peresom živimo. Njemu je samo kupčija in obrtnija kaj vredna. On je filister. Pa naj si bo, kakor hoče, Vaši želji sem rad pripravljen ustregati in kakor hitro

se Grabec vrne v mesto, ga obiščem ter njegovo mnenje o Vas poizvem.

— Prosim Vas gospod doktor, da tako dolgo počakate, dokler vem, kaj gospodičina Milica sodi o meni.

Odvetnik se smehlja.

— Kaj še nijsta dogovorjena? Zdelo se mi je, da Vas je gospodičina Milica gledala s prav ljubeznjivimi očmi.

Ljuboslav zarudi in pravi: bojim se, da sem jo sinoči hudo razžalil.

— Menda jo vendar nijste poljubili, šali se odvetnik, kaj tacega deklice res nikoli ne pozabé. Pa le mirni bodite in zanašajte se na svojo srečo; jaz bom storil za Vas, kar se boče dalo.

VI.

Trgatev je bila srečno končana; mestni lastniki vinogradov so se zopet vrnili v mesto. Tudi oče Grabec se je preselil v svoje mestno stanovanje. Ljuboslav je že teško čakal tega dneva.

Spiše listič, a zopet raztrga. Spiše drugo pismo in tretje in na zadnje komaj najde pravih besedij, da izrazi svoje čute. Prosi Milico, naj mu vsaj dá na znanje, da se ji nij zameril.

„Od strani ustavoverne stranke se od vzetja državo-volilne pravice deželnih zborov pričakuje trajna posest gospodstva; drugi dapač vidijo, da stvari drugače pridejo, nekateri pričakujejo z neskrivano škodoželjnostjo formalno in resnično uničenje decembrske ustave po centralistih samih... zopet drugi prorokujejo brzen, strmoglaven prevrat navidezno posrednjega načina zastopovanja v zares direktno nemško volilno sistemo, s čimer bi tudi avstrijska državna misel vendar enkrat dobila ustaven steber, neposredno in nepremakljivo v skalnata tla celih zvestih narodov vsajen.“

Dalje pravi Seb.: „Naj v Nemčiji nihče ne misli, da more ona široka vrsta nemško-avstrijskega prebivalstva, ki je v opoziciji, in pa v dvanajstletnem boji tako zavedno postalo Slovanstvo Avstrije, premagano biti... Iz največ stanovske, videzno-narodne parlamentarne vladne manjšine, za katero so si mogočno nemško firmo izposodili, more Nemčiji za prihodnost samo brez števila sovražnikov vzrasti. Še je tolikrat na steno malani panslavizem v Avstriji po sreči samo slika fantazije v strankarski tendenci. Ali pač morejo celo čarobniški učenci to nevarno prikazen hitro poklicati. Ako so pa ti duhovi poklicani, ali se bodo odpravili? Da-li je gotovo, da bi Nemčija mojster bila, ki bi po vesoljnem potopu krvi v razvalinah donavske države mogla metlo trdno v kot deti?...

V Ljubljani, 24. marca.

— Čujemo, da hoče vlada razpustiti vse federalistične deželne zbore precej, kadar bo deželna reforma sprejeta in potrjena, ker bode potem od deželnih zborov zahtevala, da se svoje pravice, v državni zbor voliti, odrekó. Med deželnimi zbori, kateri se imajo razpustiti, je tudi kranjski in menda goriški. Torej treba že zdaj pozora! Na Kranjskem se volitve v trgovinsko zbornico nalašč zavlačujejo in se mislijo še zavlačevati, da bi bila dva narodna poslanca menj v zboru. Vse sile bodo napeli!

„Na vsakem oknu, konča Ljuboslav svoje pismo, stoji Vam en šopek cvetlic; kolikokrat sem Vas gledal, ko ste s svojo nežno ročico gojili cvetlice. Če čutite nagnjenja do mene, — če se Vam vreden zdim, da Vam smem zopet stopiti pred oči, prosim Vas, postavite dva šopka na srednje okno. To mi bode znamenje, svetlejšje ko solnce, katero bode veselo razsvetlilo tmino v mojih prsih.“

Prebere še enkrat listič in ga zapečati. Pa težavno je zopet vprašanje, kako ga v roke spraviti njej? Domisli si odvetniškega sluge. Za istino ta vzame list in drugi dan naznanja Ljuboslavu, da se mu je vse posrečilo in sicer v jutro, ko je Milica po svoji navadi iz cerkve domu šla. Ona ga je začudeno pogledala, vendar listič hitro k sebi vtaknila.

Ves ta dan je Ljuboslav v svoji sobi hodil k oknu gledat na Grabčevo hišo in okna, zdaj pa zdaj pričakovaje zaželenega znamenja. Ali nič se nij genilo. Pač pa je videl proti poldnevu Pestača v nedeljski obleki stopati v Grabčevo hišo, iz katere se je čez pol ure vrnil, kakor je bilo videti, — prav zadovoljnega obraza.

Prešel je popoldan, nastopil je mrak,

— Slovenske peticije zoper direktno volitve, prošnje iz 350 slovenskih občin in s 30.000 podpisi iz Kranjskega, slovensko-Štajerskega, Koroškega in Goriškega — smo predvčerajšnjem poslali Nj. V. cesarju na Dunaj. Ali padejo menj ali več na vago, — tega ne preiskujemo. A slovenski narod je storil svojo dolžnost in je svoj glas povzdignil kljubu vsem c. kr. policajem, ki so bili nanj spuščeni, da bi ga v tem zadrževali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. marca.

V državnem zboru cislajtanskem je predsednik Hopfen naznanil, da je poljske poslance in Črmeta, ki so izostali iz sej, pozval, naj zopet v zbornico pridejo, ali svoje izostanje „opravičijo.“ Potem so ustavoverci sprejeli postavo o sodniškem postopanju v malostih, dalje posvetovali postavo o omejenji sodniškega oblastja okrajnih sodnij, o zjednačenju vseh sodišč prve instance in o razširjenji upotrebljevanje samaričnega postopka.

Poročevalec gospodske zbornice cislajtanskega drž. zbora, Lichtenfels, je dovršil in dal natisniti svoje poročilo o direktnih volitvah. To poročilo je ravno tako zavijačno in sofistično, kakor Herbstovo. Vije se na vse strani hoteč dokazati opravičenost tacihih direktnih volitev, in nasvetuje na konci naj gospodska zbornica sprejme osnovo, kakor jo je zbornica ustavaških poslancev.

V Vorarlbergu je bil za mesta in trge pri posilnih posrednjih volitvah voljen ustavak Froschauer s 1099 glasi proti zdatni manjšini 992 glasov, katere je dobil konservativec Romberg.

Vnanje države.

Pogodba med Francosko in Prusijo zaradi odhoda Prusov določuje, da se pruska posadka v Verdunu od 5. julija naprej pumnoži k večjemu za 1000 mož, v Conflansu in Etainu pa ostane po pol batalijona. Dalje se ne smejo v štirih mejnih okrajih in v Belfortu delati nove trdnjave, dokler se pogodba ne izvrši. Narodna skupščina francoska je pogodbo že potrdila. Poročevalec odbora, ki je bil izvoljen, da pregleda pogodbo, bivši minister Victor Lefranc, je predložil dotični nasvet narodnej skupščini z naslednimi be-

šopeki pa so mirno stali vsak na svojem oknu, kakor do zdaj. Utrujen od dušne bolesti skuša spat, pa v nemirnih sanjih se mu hudobno smeje debelglasni Pestač ter mu žuga s pestjo.

Toliko da se je začelo daniti in Ljuboslav že zapusti posteljo, da ga vsaj ne bodo še trle sanje. Stopi k oknu in zagleda, — oh radost — zagleda na srednjem oknu dva šopka rdečih in belih rož.

Največje veselje in najsilnejša žalost je nema, brezbesedna. Tudi Ljuboslav dolgo tih in nem stoji pri oknu ter upira oči neprestano na ona dva šopka. Še celo starega gospoda Grabčā ne vidi, ki zopet po svoji navadi odpira okno, debelo glavo ven pomoli, gori in doli po trgu se ozira in naposled na barometer gleda, kakšno vreme kaže da bode ta božji dan.

Navadni uradniški čas še nij došel, ko Ljuboslav že v pisarno hiti in jedva pričakuje odvetnika, da ga naprosi, naj gre h gospodu Grabcu, kadar mu drago, če prej, bolje.

— Dobro, nasmehne se odvetnik, tedaj ste gotovi?

Upam.

(Dalje prih.)

sedami: „Odbor predlaga, da se sprejme nasvet in pogodba. Odbor se nadeja, da se bode pokazala pri glasovanji ona edinost iz velikih dnij, ki se pokaže, da reši domovino, ter določi njeno osodo. Odbor predlaga, da se vladi, ki je izvršila potrebne denarne priprave, potem deželi, ki je s svojo domoljubno udanostjo one priprave pospešila, ki so približale čas oprostjenja, izreče zahvala.“ Predlog je bil potem skoraj enoglasno sprejet. Vladni „Journal Officiel“ prinaša postavo, po kateri je prepovedano voziti orožje na Španjsko.

Španjski uporniki pod vodstvom fajmoštra Santa Cruz, so pred nekaj časom zajeli vlak severne železnice, ter so štiri železniške uradnike ubili, štiri druge pa odpekljali. Po naključbi pa so bili ti uradniki francoski podaniki, zaradi tega je francoska vlada po svojem poslancu v Madridu vprašala španjsko, kako da je s tem. Odgovor menda ne bo težak, kajti ako bi francoska vlada ne bila že leto in dan na meji gledala Karlismom skozi prste, bi ne imeli moči, izvrševati zločinov. Na zahtevanje španjske vlade je francoska ukazala, da se izvrši naredba od leta 1872, po kateri je don Carlos preganjan iz Francoskega.

Narodna skupščina je izvolila radikalca Salmerona za predsednika s 191 glasovi. Republikanec Orense je bil dobil 183 glasov.

Italijanska zbornica je dovršila posvetovanje o predlogu Nikoterovem. Nikoter je zagovarjal svoj predlog, ter rekel, da bi se dal izvršiti, ako bi se le nekoliko zvišal vojni budget. Minister Sella izreče, da se bo držal svojega proračuna, vendar naznani, da bo v kratkem zbornici predložil nasvete zaradi davka na tkanine, povišanja taks in štempeljna, ter izročenja denarne uprave bankam. Ako se ti nasveti potrdijo, bode mogoče, pošati vojni budget, brezi da bi to alteriralo proračun. Vojni minister pravi, da če se izvrše njegovi načrti, zamore Italija odbiti vsak sovražni napad. Minister brodovja Ribotty pravi, da je italijansko brodovje v dobrem stanju. Predsednik Lanza pravi na to, da je proti vsakemu nasvetu, kateri bi terjal od vlade, da skrbi za oboženje, ker je vlada sama že skrbela za to. Zaradi tega bo glasoval le za dnevni red, ki ga je stavil poslanec Peronne, ki se glasi: „Zbornica se zanese, da bode ministerstvo še dalje vpešno skrbelo za brambo domovine.“ Zbor je na to sprejel dnevni red Peronnov s 133 proti 100 glasovom.

Dopisi.

Iz Gorice 22. marca. [Izv. dopis.]

Na predlog deželnega zbora goriškega v lantski sesiji, da bi se preustrojile tukajšnje srednje šole na narodni podlagi — nij dobil deželni odbor še nobenega odgovora (saj je predlog še le nedavno odposlal), a poizvedelo se je mnenje ministerstva o tej zadevi iz prav zanesljivega vira. Vlada ne pripusti nikakor, da bi se tukajšnji gimnazij in realka v narodnem oziru predrugačila, ampak hoče, da ostaneta nemška učilišča. Privolila bi pa — ako bi se taka želja od pristojne strani sprožila — da se osnuje (gotovo na deželne stroške) en realni 4 razredni gimnazij z italijanskim učnim jezikom v Gradisce — in en enak gimnazij s slovenskim učnim jezikom v Tolminu.

No, občinski zastopi, deželni odbor, šolska svetovalstva, podvizajte, oglasite se, polastite se naglo nepričakovane milosti, katero vam radodarno ponuja jako ustrezljiva vlada! Kaj se kujate, zakaj obotavljate? mar nij boljši vrabec v roki, nego kokoš na strehi?

Da, da! jaz vas razumem, vaši pomsleki in ugovori so opravičeni. Vlada vam ponuja to, ker dobro ve, da niste še tako

mladi krščeni, da bi mogli kaj takega sprejeti. Goriške srednje šole so sicer zadosti dobre, a vendar ne toliko obiskovane, da bi se mogli zraven njih še dve drugi srednji učilišči v naši mali grofiji vzdrževati. Gorica je v središču dežele, prijeten kraj, v katerem je zadostno priskrbljeno za stanovanja učiteljev in dijakov; realka in gimnazij sta že obče priznana, imata obilo učnih pripomočkov vsake vrste: biblioteke, naravoslovne zbirke i. t. d. Učiteljem in dijakom ne manjka tu dostojne družbe, kakoršne potrebuje omikan in omikati se hoteči človek. Kako je pa v vseh teh ozirih v Gradišči ali v Tolminu — to vsakdo ve, tega mi nij treba dalje razlagati. In pri vsem tem je kaka učiteljska služba za Gorico po dva- po trikrat razpisana in se malokdo, ali celo nikdo za njo ne oglasi? Kake učne moči naj se pa v Gradišče ali v Tolmin pošljejo?

Pa za Italijane bi realni gimnazij v Gradišči ne bil še tako neprilichen, ker bi ga imeli v svoji sredi, dasiravno si ne moremo misliti, da bi pošiljali italijanski mestjani iz Gorice svoje otroke zaradi rodoljubja v Gradišče v šolo. Kaj pa naši Kraševci, Ajdovci in goriški okoličani! hočete, da pošljejo svoje otroke v daljni Tolmin? Pojte rakom žvižgat s takimi predlogi, s katerimi nam hočete prah v oči metati misleči, da Slovenec nema toliko zdravega razuma v svojih možganih, ka ne bi sprevidel, da hočete ad absurdum dokazati neizvršljivost (kakor vi menite) njegovih teženj in zahtev!

Kadar bo naša dežela z železnicami in dobrimi cestami preskrbljena, bo morda mogoče osnovati še kako novo srednjo šolo. Za sedaj pa moramo zadovoljni in veseli biti, da dobimo povsod, koder treba, dobre ljudske šole, in v takih krajih, kakoršni so Tolmin, Sežana, Ajdovščina in več drugih, 4 razredne normalke in obrtniške šole; — vsaj je sramotno zadosti, da nemajo Slovenci na celem Goriškem nobene druge 4 razredne normalke, nego izgledno glavno šolo v Gorici, katera je pa tudi boljše pripravnikom, nego njenim obiskovalcem namenjena. Če nečejo sedajni gospodje ministri izpolniti ljudskih želj in zahtev, katere je jasno in razločno razodel naš deželni zbor zastran preuravnave srednjih šol v Gorici, — naj vsaj s takimi burkami ljudstva ne dražijo. Nij bila še nobena vlada večna, bo tudi sedajni zadnja ura odklenkala in potem bo, kar bo.

Domače stvari.

— (Nova slovenska knjiga.) Deželni šolski svet kranjski je dal na svitlo kratko slovensko anatomijo za ljudske učitelje in učitelje srednjih šol s 5 velikimi tablam, katere predstavljajo kostjak, mišice, žile, možgane in hrbtenjačo. Nemški jo je po nalogu od poučnega ministerstva spisal dr. J. Kundra in na slovensko prevlel in preuredil dr. M. Samec. Cena knjige je jako niska; velja namreč brez tabel 20 kr. in se dobi pri deželnem šolskem svetu.

— (Operna pevka g. Neugebauer), katero smo že predzadnjič omenjali, bode v operi „Rigoletto“ nastopila v sredo 26. t. m. Ta opera se daje na benefico pevca g. Pollaka.

— (Imenovanje) G. R. Švinger je imenovan za c. kr. adjunkta okrajne sodnije v Loži.

— (Odbor Sokolov) je v svojej seji dne 23. t. m. sklenil, da bode prihodnji Sokolski večer 3. aprila t. l. v steklenem salonu čitalnice. Drugi sokolski večer bode okolo 20. aprila. Meseca majnika, junija, julija, avgusta in septembra po en, „jour fix“, katerih program in kraj se bode pozneje naznanil. Izleti bodo prihodnje poletje trije; kam in kako, še nij določeno. —

Razne vesti.

* (Pospeševanje učenja slovanskih jezikov na Angleškem.) Anglež Ilchester je posvetil v svojem testamentu precejšno svoto za spodbujevanje učenja slovanskih jezikov, zgodovine in literature, Vseled tega so oskrbniki Taylor'skega muzeja v Oksfordu kot izvrševalci oporoke odločili darilo 50ih funtov sterlingov za najboljše delo, spisano v angleškem jeziku, ki bi bilo najprilicnejše učilo slovanskih jezikov, in posebno ruskega. Knjiga ima praktično, t. j. potrebam angleških dijakov primerno spisana biti, tako da bi v obliki kratkega vodila izdana in upotrebjevana biti mogla. Obsegala bi naj: 1. pregled slovanskih jezikov, 2. vodilo za naučenje rusčine, 3. kratak obris ruske literature.

* (Družbinska žaloigra. V vasi Malkow pri Blatni na Českem živi kočar, pol bedast hromák, ki se že veliko let ne more iz postelje ni ganiti in ne le nič ne zasluži, nego morajo mu kot otroku streči. Mož ima šestero otrok, izmed katerih si jih čvetero še ne more kruha služiti. Družbina nema razen revne utice in košček najete njive, nič, s čimer bi se živila; k nesreči je izgubila ne davno tudi še svojo edino kravo, katero je siromašno živila. Vse te okolščine so na ubogo ženo kočarja imele tako žalosten upliv, da jo je, 10. t. m. svojega moža brijoča, posilila obupna misel, iznebiti se svoje nadloge in je vrezala možu z britvo trikrat v vrat, in sicer enkrat tako globoko, da bode on javajlne ozdravel. Da pa je mera trpljenja polna, sedi zdaj žena v ječi in revni otročiči so prepuščeni strašni sili, ako se jih ljudje ne bodo usmilili.

* (Od vrabcev izdan.) V opravilnici nečega peštanskega agenta je praktikantu, imajočemu blagajnico, večkrat kaj zmanjkalo, kar je bilo toliko čudnejše, ker je zvečer bilo vse v redu in še le v jutro, ko je zopet štel, je malih zneskov zgreševal. Seveda je mogel nekdo krasti, ali kdo, tega nij bilo mogoče najti, tudi nij bilo med osobami nikogar, da bi ga bili mogli dolžiti. Končno pa je nekdo svetoval agentu, ki si je bil že v skrbeh ne toliko zaradi škode, kakor zaradi nezanesljivosti, naj se posluži zvižaje ter v pisalnik, v kojem se je denar shranjeval in h kateremu je imel ključ, po dokončanem delu nekoliko vrabcev zapre, in v jutro se na hodnik tako postavi, da more okno pisarnice v zgornjem nadstropji opazovati. Agent je storil, kakor mu je bilo nasvetovano in stal je za časa, ko je v jutro eden slug (drugi se je bil nalašč v stanovanju principala zadržal) pospravljeval, na hodniku. Res da zapazi čez nekaj časa, da so se vrabci na okno zaleteli. Hitel je v pisarnico in našel slugo, kako je ptice izdajice lovil. Samo po sebi se razumi, da je potem prestrašeni sluga vse odkrito razodel.

Narodno-gospodarske stvari.

„Obrtniška posojilnica“ v Ljubljani.

(Konec.)

Sklep računa za leto 1872 kaže naslednje: 419 strank je vložilo 32.230 gl. 65 kr., in 167 strankam 28.491 gl. 24 kr. bilo kapitala izplačanega. Obresti za leto 1871 so znašale 2009 gl. 29 kr., od teh je bilo leta 1872 strankam izplačanih 364 gold. 81 kr.

ostalih 1644 gl. 48 kr. nepotegnenih obresti pa je bilo kapitaliziranih. Vse imenje društvenikov koncem leta 1871 je bilo 53.277 gl. 11 kr., koncem 1872. l. 57. 596 gl. 32 kr., toraj se je leta 1872 pomnožilo za 4.319 gl. 21 kr. Upravno svetovalstvo je dalo leta 1872 668 posojil, katera so znašala 131.184 gold., in je 774 plačljivih posojil znašajočih 151.440 gl. podaljšalo. Prometa 1872. l. je je bilo tedaj 282.724 gold. Obresti od tega so znašale 4936 gl. 16 kr., katere so se porabile za izplačevanje obresti na društvenike in njihovih kapitalnih vložnin, potem upravnih in drugih stroškov, ostalo pa se je založnemu zakladu vračunilo. Ta poslednji je znašal koncem leta 1871 7.856 gl. 93 kr., koncem leta 1872 pa 11.856 gold. 72 kr., dakle za 3.999 gl. 79 kr. več od prejšnjega leta.

Bilanca društvena tedaj kaže: A. aktiv: posojila na menjice 57.596 gl. 32 kr., zaklad blagajničin 1.953 gl. 8 kr., kanceljske potrebešine 184 gl. 19 kr., skupaj 79.862 gl. 68 kr. B. pasiv: za kapitalne vložnine 57.596 gl. 32 kr., 4 1/2 % obresti za kapitalne vložnine 2.409 gl. 64 kr., rezervna zaloga 7.958 gl. 19 kr., sprejem kapitala na menjice 8.000 gl., obresti rezervne zaloge 3.898 gl. 53 kr., skupaj 79.862 gl. 68 kr.

Pri obrtniški posojilnici se res sme reči, da številke govore. Hvala zato onim možem, kateri so pripomagali k tem sijajnim uspehom; hvala zlasti g. J. Horak-u, ki že toliko let vodi to društvo! „Marljivost, varčnost, združene moči!“ pod to zastavo zmaga narod.

— Železnica Dunaj-Nov. Trgovinski minister bode baje že v malo dneh dobil cesarsko dovoljenje, da sme predložiti postavni načrt za zidanje te železniške črte. Poduzetnikom se bode privolilo ne samo oproščenje od pristojbin, ampak tudi od davka za 30 let. Kje bode šla ta železnica od Radgone naprej, nij še odločeno, ker sta predložena dva konkurenčna načrta od barona Schwarz-a in od Kéflab-graške železnice.

— Varaždinski „Pučki prijatelj“ poroča, da je velika varaždinska deputacija vrnila se iz Pešte z neverelo novostjo, da se Varaždin nema nadejati železnice, ker je vidno, da vlada magjarska te linije dovoliti neče, boječa se izoliranja Pešte.

Poslano.

Česka „Glasbena matica“, katera je lansko leto izdala Smetanovo opero „Prodaná nevěsta“ (k malu 200 strani velicega formata s češkim in nemškim tekstom v prekrasni obliki), hoče že v prvi polovici tega leta izdati Bendlovo opero „Lejla“. Zatorej gre vabilo na vse prijatelje slovanske godbe, ako hočejo pristopiti k tej matici kot udje, da bi blagovolili poslati podpisanemu letni donesek 3 gld. najdalje do 5. aprila t. l. Novi udje dobijo še lansko premijo po 4 gld. (za neude velja 8 gld.)

Zastopnik češke „Glasbene matice“ v Pragi Ant. Förster m. p. v seminarji.

V Ljubljani dne 25. marca 1873.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe 29. marca: Švigelnovo pos. 2770 gld., Konobljevo, 1128 gld., Antončičevo, 1283 gl. in Geržinovo, 2015 gl., v Senožeči. — Mušičevo, 567 gl. v Črnomlju. — Kusovo, 965 gl. in Glavičevo, 479 gl., v Žuženberku. — Vrhovo, v Bistrici. — Paternostovo, v Postojni. — Pristovnikovo, 1540 gl. in Ostruhovo, 1790 gl., v Konjicah. — Šipekovo, pri sv. Lenartu v Slovenskih gorah. — Logarjevo, 5515 gl., v Planini. — 29. marca. Križmanovo, Žitnikovo, Sivčevo, 532 gl. 60 kr. in Gratovo, 1756 gl. 40 kr., v Ljubljani. — Adamičevo, 4600 gl. in Preleznikovo, 565 gl., v Velikih Laščah. — Vilarjeva pos. po 450, 1760, 340, 550, 300, 1766 gl., v Loži. — Svenšekovo, 8900 v Gruški gori, ptujskem okraji.

Tujci.

23. marca.

Europa: Ravnikar iz Gradea. — Moewes iz Frankobroda.

Pri **Elefantu**: Kohavtek iz Pliberka. — Dumer, Mayr iz Gradea. — Ener iz Monakovega. — Gugenberg iz Inšpruka. — Löffler iz Dunaja. — Leonardelli iz Trsta.
 Pri **Malihi**: Kozler, Löwy, Reis, Rausch iz Dunaja. — Globočnik iz Železnikov. — Porges iz Dunaja. — Baron Apfaltrern iz Križevcev.

Dunajska borza 24. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gld.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	35	"
1860 drž. posojilo	104	"	25	"
Akcije narodne banke	975	"	—	"
Kreditne akcije	339	"	—	"
London	109	"	—	"
Napol.	8	"	69 ¹ / ₂	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	107	"	70	"

Razglas.

Vsled naredbe c. kr. deželne sodnije v Ljubljani dno. 14. marca 1873, broj 1439 se bode razno blago imovine gospoda **Anton Schrey-a**, nabajajoče se na Glinicah, kot: žito, moka in otrobi, skupaj v cenilni vrednosti 4438 gold., potem zaloga sena, slame in družih stvari, dalje vsa živila kot: konji, voli, krave, svinje i. t. d.; zadnjič razno mlinsko orodje in druge reči po določenji edinega obroka za dražbo, namreč: (86—3)

v sredo 26. marca t. l.

in na neposredno potem sledečih dnevih od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne v hiši na Glinicah hišna številka 6 po javni dražbi, če je treba, tudi pod cenilno vrednostjo onemu, kateri največ ponuja, na takojšnje plačilo v gotovem denarju prodalo. V Ljubljani 17. marca 1873.

Dr. Jernej Zupanec,
c. k. notar kot sodnijski komisar.

Št. 82. ok. š. s.

Razpis

učiteljskih služeb.

V sežanskem šolskem okraju se razpisujejo s tem sledeče službe, za katere naj uležijo prosilci svoje prošnje z vsemi dokazi učiteljske sposobnosti in dozdajnega službovanja najdalje do 9. aprila 1873 pri dotičnih krajnih šolskih svetih:

1. Učiteljska služba šolskih občin III. vrste: v **Štanjeli**, v **Nabrežini**, **Šenpolaji**, **Štjaki** in v **Rodiki**;

2. učiteljska služba šolskih občin IV. vrste: v **Avberji**, v **Kobiljglavi**, v **Kostanjevici**, v **Lipi**, v **Temnici**, v **Vojščici**, v **Divači**, v **Kazleh**, na **Repentabri**, v **Štorjeh** in v **Vatovljeh**;

3. podučiteljska služba šolskih občin II. vrste: v **Sežani** in v **Komni**.

Dohodki teh služeb so razvidni iz §§. 22, 30, 33, 36 in 37 deželne šolske postave od 10. marca 1870. (89—2)

C. k. okrajno šolsko svetovalstvo
v Sežani, 17. marca 1873.

Turnske ure

(46—13)

najbolje konstruirane in jako dober kup, s 3letno garancijo in plačilo v obrokih se vedno dobivajo pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Ljubljanska filijala Štirske eskomptne banke

priporoča se za izvršitev

banknih opravil vsake vrste.

Po svojem banknem in menjalnem komptoiru **kupuje in prodaja vse vrednostne papire, eskomptira menjice** po obstoječem tarifu, izdaja **nakazila** na vsa avstrijsko-ogerska in tujezemska trgovinska mesta po najzmernejših pogojih in **posoja** najceneje na vse pri borsah notirane **efekte** in **valute** 70 do 80% kursne vrednosti. Njen bankni in menjalni komptoir ima zmerom **veliko zalogo vrednostnih papirov** in opravlja **vsako borsno naročilo z najkulantnejšimi pogoji**.

Dalje **jemlje denarje na obresti** in sicer daje zdaj:

a) na Giro-Conto (knjižico) 5% obresti brez odpovedi,

b) na blagajnične liste (Kassenscheine)

4% obresti brez odpovedi, 5% obresti proti 10dnevni odpovedi.

Za **ugodno in davka prosto nalaganje glavnice** priporoča filijala:

5¹/₂% založna pisma avstrijske hipotekne banke

v kosovih po 100 in po 1000 gold., katera se v **50** letih s polno nominalno vrednostjo o potem izžrebanja nazaj plačujejo in imajo kupone za 1. dan aprila in 1. dan oktobra;

5¹/₂% založna pisma avstrijske hipotekne banke

v kosovih po 100 in po 1000 gold., katera se v **10** letih s polno nominalno vrednostjo o potem izžrebanja nazaj plačujejo in imajo kupone za 30. dan junija in 31. dan decembra;

9% bone otomanskega zaklada od leta 1872., kateri se bodo izplačali

13. dan julija 1877. in 13. dan julija 1878. leta,

s kuponi za ¹/₁₃. dan januarija in ¹/₁₃. dan julija, v kosovih po 100 sterlinških liber.

Ker je filijala prodajo imenovanih papirov prevzela en commission, jej je moči izvršiti vsako naročilo **po dnevnem kursu**.

Končno filijala pozornost trgovcev in obrtnikov obrača še posebno na svojo samostalno

kreditno družbo

in jih vabi, naj pristopajo. Programi o organizaciji te družbe dobivajo se v komptoiru filijale na velikem trgu, številka 239. (92—1)

Pojasnenje.

Ker sta gospoda **Jakob Dobrin** in **Avgust Vrtnik** čudno kratkega spomina, konstatujemo tedaj, da sta pred nekoliko dnevi gospoda **Jožefa Povše-ta**, po domače Anžoka, posestnika v Šiški številka 9, in gospoda **A. Povše-ta**, po domače Strauss-a, posestnika in krčmarja pri Božjem grobu k zavarovanju s tem prisiliti hotela, da sta trdila, ka zastopata banko „SLOVENIJO“, oziroma banko „SLAVIJO“. — Gospod **Avgust Vrtnik** je vrh tega malo poprej sam košaril k Božjemu grobu in takrat gospodu **A. Povše-tu** pravil, da ne zastopa več „Greshama“, nego da je v službi banke „Slovenije“.

Vse to zamoremo po polnem veljavno dokazati. Po navedenem je dovolj jasno, kakih sredstev se omenjena gospoda pri svojih potovanjih poslužujeta.

V Ljubljani dne 21. marca 1873.

(93)

Ravnateljstvo banke „SLOVENIJE“.

Glavni zastop banke „SLAVIJE“.

NAZNANILO

o zakladanji desk za deželne slatinske toplice.

Za omenjene toplice treba 1873. leta:

5000 zabojuh desk 12" širokih, 2 seznja dolgih,

4000 " " 10" " 2 " "

2000 " " 8" " 2 " "

2000 enojnih navadnih desk, 2 seznja dolgih.

Podvzetniki naj dotične ponudbe vložijo do najdaljše 31. marca t. l. pri tamošnjem ravnateljstvu, kjer se tudi natančnejši pogoji zakladanja razvidijo.

Nadzorništvo deželnega poslopja

v Gradci 10. marca 1873.

(84—3)